

ผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานต่อความรู้เรื่องเพศศึกษา
และความคิดเห็นต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ในเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

Effects of Problem Based Learning Towards Knowledge on Sex Education
and Opinions on Sex Risk Behaviors among Mutthayomsuksa Students

อารยา	อดุลตระกูล	วท.ม.*	Araya	Adultrakul	Msc.*
ชมนาด	พจนามาร์	พย.ด.**	Chomnard	Potjanamart	DN.**
กนกทิพย์	สว่างใจธรรม	วท.ม.***	Kanoktip	SawangJaiThum	Msc.***

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยกึ่งทดลองครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานต่อความรู้เรื่องเพศศึกษา และความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีตามสะดวกเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง มีนักเรียน จำนวน 28 คน และ อีก 1 ห้องเป็นกลุ่มควบคุมมีนักเรียน จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยผ่านผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านตรวจสอบความถูกต้อง ได้ค่าความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.9 แบบวัดความรู้เรื่องเพศศึกษามีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.72 และแบบวัดความคิดเห็นต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเท่ากับ 0.92 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ paired t-test และ independent t-test

ผลการศึกษา พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้เรื่องเพศศึกษาของกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองระหว่างก่อน และหลังการสอนมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นทั้งสองกลุ่ม โดยกลุ่มทดลองคะแนนเฉลี่ยระหว่างก่อน และหลังการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$) และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนที่เพิ่มขึ้นพบว่า กลุ่มทดลองมีค่าสูงกว่ากลุ่มควบคุม และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ค่าคะแนนเฉลี่ยด้านความคิดเห็นต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองระหว่างก่อน และหลังการสอนมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นทั้งสองกลุ่ม และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนที่เพิ่มขึ้นระหว่างสองกลุ่มไม่พบความแตกต่างทางสถิติ

ผลการวิจัยครั้งนี้ บ่งชี้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถสอนความรู้เรื่องเพศศึกษาได้เป็นอย่างดี ส่วนเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศควรใช้โจทย์ปัญหาที่อยู่ในความสนใจของผู้เรียนเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดวิเคราะห์ในการแก้ไขปัญหา

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพศศึกษา พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สำนักวิชาแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

* Assistant Professor, School of Medicine, Mae Fah Luang University

** รองศาสตราจารย์ สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

** Associate Professor, School of Nursing, Mae Fah Luang University

*** อาจารย์ สำนักวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

*** Lecturer, School of Health Science, Mae Fah University

Abstract

This quasi experimental research aimed to explore the effects of problem based learning towards knowledge on sex education and opinions on sex risk behaviors among students in high school. Study samples were selected by convenience sampling. The test sample was identified as the test classroom, and consisted of 28 students, and the control as classroom B of 35 students. The instruments were the problem based learning teaching plan and questionnaires, both developed by the researchers. The contents validity was tested by 3 experts which the content validity index was 0.9. The reliability test of the questionnaires returned 0.72 for knowledge on sex education and 0.92 for opinion on sex risk behaviors. Data were analyzed by using the paired t-test and the independent t-test.

Results revealed that; the mean score of knowledge of sex education in both the case and control groups increased after learning. In the case group, there was a statistically significant difference of mean score between pre- and post-test ($p < .000$), and the post-test mean score in the case group was statistically significantly higher than the control group ($p < .05$).

The mean score of opinions on sex risk behaviors in both case and control groups was also increased after learning. The post-test mean score in the case group was higher than the control group but there was no statistically significant difference.

The results of this study indicated that problem based learning was successfully used for sex education. While using an interesting case or situation was recommended for sex risk behavior's topic because this method could stimulate critical thinking and problem solving among students.

Key words: Problem based learning, Sex education, Sex risk behaviors

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาจากพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นในประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะเกิดความรุนแรงมากขึ้นเนื่องจากสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี การสื่อสาร รวมทั้งค่านิยม และความมีอิสระทางเพศ วัยรุ่นเป็นกลุ่มที่รับเอาการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้มาใช้โดยขาดการไตร่ตรองว่าสิ่งใดควรทำหรือไม่ควรทำ รวมทั้งการพูดคุยความรู้เรื่องเพศศึกษาอย่างเปิดเผยในสังคมยังไม่เป็นที่ยอมรับทำให้วัยรุ่นบางส่วนยังขาดความรู้ด้านเพศศึกษาที่ถูกต้องเนื่องจากการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนยังเน้นการสอนเนื้อหาของการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายเป็นส่วนใหญ่

(วัลยา ธรรมนิชวัฒน์, 2553) แต่วัยรุ่นเป็นวัยที่มีพัฒนาการทางเพศอย่างรวดเร็ว มีแรงขับทางเพศสูงทำให้อยากรู้ และอยากลอง ประกอบกับปัจจุบันสื่อต่างๆ ที่สามารถแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องเพศ รวมทั้งสถานบริการ เช่น ผับ บาร์ ที่จัดบรรยากาศ และการแสดงที่กระตุ้นอารมณ์ทางเพศเกิดขึ้นมากมาย เป็นสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้วัยรุ่นสนใจใคร่รู้เรื่องเพศ และมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเร็วขึ้นเป็นผลทำให้เกิดปัญหาด้านพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ (สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2554)

การมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น หมายถึง การมีเพศสัมพันธ์เมื่ออายุน้อย การมีคู่นอนหลายคน

หรือมีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ ได้แก่ การอยู่ตามลำพังกับเพื่อนต่างเพศในที่ลับตา การอยู่สองต่อสองกับคู่รัก การเที่ยวตามแหล่งบันเทิง การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้ขาดการยับยั้งชั่งใจ ขาดการควบคุมตนเอง (สมภพ เรื่องตระกูล, 2551) จากการเฝ้าระวังเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มวัยรุ่น พบว่า กลุ่มวัยรุ่นชายเคยมีเพศสัมพันธ์ 17% และวัยรุ่นหญิงเคยมีเพศสัมพันธ์ 8.7% โดยวัยรุ่นชายนั้นส่วนใหญ่จะมีเพศสัมพันธ์กับคนรักหรือแฟน 79.8% และ พบว่า การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นหญิงเป็นการมีเพศสัมพันธ์แบบสมัครใจถึง 62.5% ส่วนพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย พบว่า วัยรุ่นชายมีการใช้ถุงยางอนามัย 46.9% และวัยรุ่นหญิงมีการใช้ถุงยางอนามัย 39.1% สาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร พบว่า วัยรุ่นชาย 81.7% และวัยรุ่นหญิง 48.3% เกิดจากการดูหนังโป๊ หรือวิดีโอโป๊ (สำนักโรคเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์, 2554)

การมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นก่อให้เกิดผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัยมีโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ นอกจากการติดเชื้อแล้วการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิงหากไม่มีการป้องกัน อาจเกิดการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ซึ่งนำไปสู่การทำแท้งเนื่องจากความไม่พร้อม พบว่า ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2548 – 2552 สถิติการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นอายุระหว่าง 15-29 ปี มีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 123,447 รายต่อปี เป็น 131,748 รายต่อปี หรือเฉลี่ยวันละ 361 ราย (สำนักกระบวนวิทยาการควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2552) การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นยังก่อให้เกิดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอีกด้วย คือ การต้องหยุดหรือออกจากการศึกษา ไม่มีงานทำ ไม่มีค่ารักษาพยาบาลทั้งขณะตั้งครรภ์ คลอดบุตร และเลี้ยงดูบุตร ปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของทั้งแม่วัยรุ่น และบุตรที่เกิดมา เป็นภาวะวิกฤติหนึ่งที่มีผลกระทบต่อทั้งด้านสุขภาพ ทั้งกาย จิต การศึกษา เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ทั้งต่อตัววัยรุ่นเอง ครอบครัว และสังคมไทยในภาพรวม (ศรีเพ็ญ ตันติเวสส, ทรงยศ พิลาสันต์, อินทิรา ยมาภัย, ชลัญธร

โยธาสุมพร, อภิญญา มัตเตช, และ ณัฐจรัส เองมหัสกุล, 2556)

การสร้างเสริมสุขภาพทางเพศด้วยการสอนเพศศึกษาให้แก่วัยรุ่นจึงเป็นเรื่องสำคัญเร่งด่วน และต้องการความร่วมมือ และการสนับสนุนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ถึงแม้ว่าปัจจุบันสถานศึกษาจะกำหนดให้มีการสอนเรื่องเพศศึกษาไว้ในหลักสูตร แต่ผู้สอนก็ยังสอนอย่างผิวเผิน (จิตติพร อิงคถาวรวงศ์, สุรีย์พร กฤษเจริญ, กัญจณี พลอินทร์, และ ญาวณี จรูญศักดิ์, 2550) นอกจากนี้พบว่า การสอนเพศศึกษาในโรงเรียนส่วนใหญ่จะเน้นเฉพาะเนื้อหาการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย และมีการสอนไม่ต่อเนื่อง (วัลยา ธรรมพนิชวัฒน์, 2553) ในความเป็นจริงแล้วเพศศึกษาเป็นเรื่องของการดูแลสุขภาพตามวัย การมีพฤติกรรมที่เหมาะสม ได้แก่ การรักษาวล สงวนตัว การปฏิบัติตัวกับเพื่อนต่างเพศที่เหมาะสม รู้จักปฏิเสธ รู้จักต่อรอง และใช้วิธีการป้องกัน เช่น การใช้ถุงยางอนามัยเมื่อจำเป็น แต่พบว่า วัยรุ่นยังขาดความเข้าใจในเรื่องเหล่านี้อย่างถูกต้อง หรือไม่ได้รับการเรียนรู้ที่ตรงกับความต้องการของตนเอง จึงศึกษาตามสื่อต่าง ๆ หรือพูดคุยกับเพื่อน และมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเกิดขึ้น (วัลยา ธรรมพนิชวัฒน์, 2553)

การเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาควรจะใช้วิธีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์รวมทั้งตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของสิ่งที่เรารู้ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติ สามารถพัฒนาทักษะในการจัดการปัญหารอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบัน และอนาคต เป็นการช่วยป้องกันการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นได้ วิธีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมนี้มีหลายรูปแบบ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (problem based learning) เป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้ร่วมกัน (collaborative learning) เป็นวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างจากวิธีการสอนแบบดั้งเดิมที่เน้นตัวสาระความรู้ และมุ่งเน้นที่ตัวผู้สอนเป็นสำคัญ แต่จะเน้นที่ตัวผู้เรียนโดยถือผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หรือผู้เรียนเป็นบุคคลสำคัญ โดยมุ่งที่การใช้ปัญหาจริงหรือการจำลองสถานการณ์เป็นตัวเริ่มต้น (trigger) ทั้งนี้เนื้อหาของปัญหาที่เกิดขึ้นจะต้อง

เป็นประเด็นที่อยู่ในความสนใจของผู้เรียน เช่น การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นเกิดขึ้นได้เพราะอะไรบ้าง และผลที่ตามมาเป็นอย่างไร สถานการณ์ดังกล่าวต้องสามารถเข้าใจได้ง่ายไม่ซับซ้อน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้ โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการตัดสินใจที่ดี มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณ ใฝ่รู้ และมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถก้าวทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของโลกวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีการเรียนรู้ (Duch, Groh, & Allen, 2001) มีหลักฐานเชิงประจักษ์ที่แสดงให้เห็นถึงผลในการใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมากมายทั้งระดับอุดมศึกษา และมัธยมศึกษา แต่ยังไม่พบรายงานการศึกษาที่นำวิธีการนี้มาใช้ในการสอนเรื่องเพศศึกษา ทั้งๆ ที่ในปัจจุบันมีประเด็นปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศปรากฏให้เห็นตามหน้าหนังสือพิมพ์ซึ่งสามารถนำมาเป็นประเด็นในการวิเคราะห์ และเป็นตัวกระตุ้น ทำทนายให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะค้นหาสาเหตุ แนวทางการแก้ไข และค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อหาคำตอบ โดยอาศัยทรัพยากรการเรียนรู้ และการอำนวยความสะดวกจากผู้สอน เป็นการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา และการเรียนรู้ที่เกิดจากตัวผู้เรียน

พื้นที่อำเภอแม่จันเป็นพื้นที่ที่นักศึกษาด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ฝึกปฏิบัติงานด้านสุขภาพ ทั้งการฝึกปฏิบัติงานในโรงพยาบาล ได้แก่ ห้องคลอด การแพทย์แผนไทย กายภาพบำบัด รวมทั้งการดูแลสุขภาพของประชาชนในชุมชน ปัญหาที่พบประการหนึ่ง คือ การมีหญิงตั้งครรภ์อายุน้อยกว่า 20 ปี เพิ่มขึ้น ดังเช่น สรุปรายงานผลการดำเนินงานของห้องคลอด โรงพยาบาลแม่จัน พบว่าระหว่างปี พ.ศ. 2552-2553 มีหญิงตั้งครรภ์อายุน้อยกว่า 20 ปี สูงถึงร้อยละ 21.6 และ 22.7 ตามลำดับ ดังนั้นคณะผู้วิจัยซึ่งประกอบด้วยคณาจารย์ด้านสุขภาพจากมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จึงพิจารณาเลือกโรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่งในอำเภอแม่จัน เป็นสถานที่ศึกษาในการทดลองใช้วิธีการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และประเมินผลที่เกิดขึ้นต่อความรู้ด้านเพศศึกษา และความ

คิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ทั้งนี้ได้เลือกศึกษาในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เนื่องจากเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่มีอายุ 15-16 ปี ซึ่งพบว่า เป็นกลุ่มอายุที่เริ่มมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกมากที่สุด ผลที่เกิดขึ้นน่าจะเป็นการช่วยให้นักเรียนมีภูมิคุ้มกันที่ดี และลดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่างๆ ลงได้ นับเป็นการสร้างเสริมสุขภาพของกลุ่มวัยรุ่นเพื่อลดการตั้งครรภ์ในขณะที่ยังไม่พร้อม รวมทั้งลดการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และเอดส์ในขณะเดียวกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานต่อความรู้เรื่องเพศศึกษา และความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศระหว่างกลุ่มที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับกลุ่มที่ใช้การเรียนรู้แบบปกติ

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เรื่องเพศศึกษา และความคิดเห็นต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ หลังการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าก่อนการเรียนรู้
2. นักเรียนในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เรื่องเพศศึกษา และความคิดเห็นต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ หลังการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาผลของการเรียนการสอนเรื่องเพศศึกษาในเด็กมัธยมศึกษาในครั้งนี้ใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เริ่มต้นจากปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน ได้แก่ ปัญหาเรื่องของการทำแท้งในวัยรุ่น และการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นตัวปัญหาจะเป็นการตั้งต้นของกระบวนการเรียนรู้ และเป็นตัวกระตุ้นการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาด้วยเหตุผล และการสืบค้นหาข้อมูลเพื่อเข้าใจกลไกของตัวปัญหา รวมทั้งวิธีการแก้ปัญหา โดยมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะ และกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้โดยการขึ้นำตนเอง (Duch, Groh, &

Allen, 2001) ซึ่งผู้เรียนจะได้ฝึกฝนการสร้างองค์ความรู้
โดยผ่านกระบวนการคิดด้วยการแก้ปัญหาอย่างมีความ
หมายต่อผู้เรียน และเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นด้านความรู้
และความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องเพศ และพฤติกรรมเสี่ยง
ระหว่างกลุ่มที่เรียนรู้ด้วยวิธีการบรรยายตามแบบปกติ
กับกลุ่มที่เรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-
experimental design) เพื่อศึกษาผลของการจัดการ
เรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานต่อความรู้เรื่องเพศศึกษา
และความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ใน
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนแห่งหนึ่งใน
อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ประชากรที่ศึกษา คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ปีที่ 4 (อายุ 15-16 ปี) โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งใน
อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

กลุ่มตัวอย่าง กำหนดเกณฑ์การคัดเลือก คือ

1. สำหรับกลุ่มทดลอง ต้องมีเวลาอย่างน้อย
สัปดาห์ละ 1 คาบเรียน สำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมเป็น
เวลา 3 สัปดาห์
2. นักเรียนมีความเต็มใจที่จะเข้าร่วมทำกิจกรรม
อย่างต่อเนื่อง
3. เป็นห้องเรียนที่ยังไม่ได้เรียนเกี่ยวกับเรื่อง
เพศศึกษา ตามหลักสูตรของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เนื่องจากผู้วิจัยไม่สามารถระบุห้องที่จะคัดเลือก
เป็นกลุ่มตัวอย่างได้เองเพราะต้องขึ้นอยู่กับความพร้อม
และเวลาที่ทางโรงเรียนจะอนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าไปดำเนิน
กิจกรรม ดังนั้นจึงได้ขอความร่วมมือจากครูผู้สอนวิชาที่
เกี่ยวกับเพศศึกษาเป็นผู้เลือกตามความสะดวกว่าจะ
สามารถให้นักเรียนในห้องเรียนใดเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งได้
กลุ่มทดลอง 1 ห้องมีนักเรียนจำนวน 28 คน และกลุ่ม
ควบคุมอีก 1 ห้องมีจำนวนนักเรียน 35 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการสอนโดยใช้
ปัญหาเป็นฐาน มีเนื้อหา ครอบคลุมหัวข้อเกี่ยวกับ
พัฒนาการทางเพศ ปัญหาทางเพศที่พบบ่อยในวัยรุ่น
พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่น ทักษะชีวิตในการคบ

เพื่อนต่างเพศ และการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
โดยสร้างในลักษณะโจทย์ปัญหา (scenario)

เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดความรู้
ที่สร้างขึ้นเอง ประกอบด้วยความรู้เรื่อง พัฒนาการทาง
เพศ การเปลี่ยนแปลงในวัยรุ่น และการป้องกันโรคติดต่อ
ทางเพศสัมพันธ์ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบปรนัย 4
ตัวเลือก มีทั้งหมด 30 ข้อ แบบวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับ
พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่น เกี่ยวกับการปฏิเสธ การ
ต่อรอง การคบเพื่อนต่างเพศ และการมีเพศสัมพันธ์ใน
วัยรุ่น เป็นข้อคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า กำหนด
5 ระดับมีทั้งข้อความคิดเห็นทางบวก และลบ มีทั้งหมด
20 ข้อ แบบวัดได้มีผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านพิจารณา
ความถูกต้อง ความครอบคลุมของเนื้อหาได้ค่าดัชนีความ
ตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 0.9 และทดสอบหาค่าความ
เชื่อมั่น ในส่วนของแบบวัดความรู้ เรื่องเพศศึกษาได้
เท่ากับ 0.72 และแบบวัดความคิดเห็นต่อพฤติกรรมเสี่ยง
ทางเพศ ได้เท่ากับ 0.92

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

โครงการนี้ได้รับการพิจารณารับรองจากคณะ
กรรมการจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
และแจ้งให้กลุ่มตัวอย่างทุกคนทราบว่าการตอบเข้าร่วม
กิจกรรม และให้ข้อมูลตามแบบวัดเป็นไปตามความ
สมัครใจของแต่ละคน ทุกคนมีสิทธิที่จะตอบหรือไม่ตอบ
ก็ได้ ซึ่งจะไม่ทำให้เกิดผลกระทบต่อกับกลุ่มตัวอย่างใน
ด้านใดๆ ทั้งสิ้น สิ่งที่กลุ่มตัวอย่างจะได้รับประโยชน์ คือ
การเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา ข้อมูลทั้งหมดจะนำเสนอ
ในภาพรวมเท่านั้นเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการ
สอนเรื่องเพศศึกษาในโรงเรียน

วิธีการรวบรวมข้อมูล

1. นำแบบวัดความรู้ และความคิดเห็นไปเก็บ
รวบรวมข้อมูล (pretest) ทั้งกลุ่มควบคุม และกลุ่ม
ทดลอง หลังจากนั้นนักเรียนในกลุ่มควบคุมให้ดำเนินการ
สอนในวิชาเพศศึกษาตามตารางปกติของโรงเรียน และ
จัดให้ทำแบบวัดซ้ำ (post test) เมื่อจบการเรียนการสอน
2. นักเรียนในกลุ่มทดลอง ทำการสอนด้วยวิธีการ

จัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน หลังจากที่ได้เก็บข้อมูลในกลุ่มควบคุมเสร็จสิ้นแล้ว โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละประมาณ 7-8 คน เวลาที่ใช้ในการเรียนการสอนแบ่งออกเป็น 4 คาบ ดังนี้

คาบที่ 1 ให้นักเรียนดู scenario เพื่อช่วยกันกำหนดสมมติฐาน และวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (activity 1) จากนั้นให้นักเรียนไปค้นคว้าหาความรู้ให้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่กลุ่มกำหนดไว้ โดยสืบค้นจากห้องสมุด แหล่งความรู้ และสื่อต่าง ๆ

คาบที่ 2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาด้วยตนเอง มาพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา (resource person)

คาบที่ 3 แยกห้องเรียนกลุ่มย่อย เพื่ออภิปรายสิ่งที่นักเรียนได้ค้นคว้ามา และเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือโต้แย้งเกี่ยวกับปัญหาหรือสมมติฐานที่กลุ่มได้ตั้งไว้ (activity 2)

คาบที่ 4 นำเสนอผลงานที่ดีที่สุดของกลุ่ม (best practice) หน้าชั้นเรียน และสรุปผลการเรียนรู้ ภายหลังการสอนครบ ทั้ง 4 ครั้ง คณะผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษา และความคิดเห็นต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มทดลองอีกครั้งหนึ่ง (post test) การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่ม

ตัวอย่าง โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย วิเคราะห์คะแนนความรู้ และความคิดเห็น ก่อนและหลังการทดลอง ในกลุ่มทดลองด้วยสถิติ paired t-test และ independent t-test

ผลการวิจัย

1. ความรู้เรื่องเพศศึกษา

ค่าคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้เรื่องเพศศึกษาของทั้งกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง เปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังการสอน พบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นทั้งสองกลุ่ม แต่เมื่อเปรียบเทียบระหว่างในกลุ่ม พบว่า กลุ่มทดลองคะแนนเฉลี่ยระหว่างก่อน และหลังการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$) แต่ในกลุ่มควบคุมคะแนนเฉลี่ยความรู้เรื่องเพศศึกษาระหว่างก่อน และหลังการสอน ไม่มีความแตกต่างทางสถิติ และเนื่องจากคะแนนความรู้ก่อนการสอนของกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองมีความแตกต่างกันในทางสถิติ หลังการสอนจึงใช้ค่าคะแนนที่เพิ่มขึ้นระหว่างก่อน และหลังการสอน (d) ของกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองมาใช้ในการทดสอบหาความแตกต่าง พบว่า คะแนนที่เพิ่มขึ้นของกลุ่มทดลองมีค่าสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < .05$ ดังแสดงในตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้เรื่องเพศศึกษา และทดสอบความแตกต่างระหว่างก่อน และหลังการสอน ของกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง ด้วยค่า paired t-test

กลุ่ม	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย		t	P value
		ก่อน	หลัง		
กลุ่มควบคุม	35	17.2	18.1	-1.979	0.056
กลุ่มทดลอง	28	21.2	24.6	-6.941	0.000**

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ที่เพิ่มขึ้นระหว่างก่อน และหลังการสอนของกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง และทดสอบด้วยค่าสถิติ independent t-test

กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ที่เพิ่มขึ้น ระหว่างก่อน และหลังการสอน (d)	S.D.	df	t	P-value
กลุ่มควบคุม	35	1.00	3.03	61	3.08	0.003
กลุ่มทดลอง	28	3.35	2.99			

2. ความคิดเห็นต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยด้านความคิดเห็นต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของทั้งกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง ระหว่างก่อน และหลังการสอนมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นทั้งสองกลุ่ม แต่เมื่อเปรียบเทียบระหว่างในกลุ่มพบว่า กลุ่มทดลองคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศระหว่างก่อน และหลังการสอน ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ แต่ในกลุ่มควบคุมคะแนน

เฉลี่ยความคิดเห็นต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศระหว่างก่อน และหลังการสอน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ P-value 0.05 และเมื่อเปรียบเทียบค่าคะแนนที่เพิ่มขึ้นระหว่างก่อน และหลังการสอน (d) ของกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนที่เพิ่มขึ้นของกลุ่มควบคุมมีค่าสูงกว่ากลุ่มทดลอง แต่เมื่อทดสอบทางสถิติไม่พบความแตกต่าง ดังแสดงตารางที่ 3 และ 4

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยด้านความคิดเห็นต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และทดสอบความแตกต่างระหว่างก่อน และหลังการสอน ของกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง ด้วยค่า pair t-test

กลุ่ม	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย		ค่าคงที่	P value
		ก่อน	หลัง		
กลุ่มควบคุม	35	83.8	88.6	2.5	0.017*
กลุ่มทดลอง	28	93.5	94.3	0.68	0.50

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นที่เพิ่มขึ้นระหว่างก่อน และหลังการสอนของกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง และทดสอบด้วยค่าสถิติ independent t-test

กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นที่เพิ่มขึ้น ระหว่างก่อน และหลังการสอน (d)	S.D.	df	t	P-value
กลุ่มควบคุม	35	5.08	11.5	61	-1.715	0.09
กลุ่มทดลอง	28	0.96	6.7			

การอภิปรายผล

สมมติฐานข้อที่ 1 นักเรียนในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เรื่องเพศศึกษา และความคิดเห็นต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ หลังการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าก่อนการเรียนรู้

ภายหลังการทดลองสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานพบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านความรู้เรื่องเพศศึกษาของกลุ่มทดลองมีค่าสูงขึ้นกว่าก่อนการสอน และแตกต่างกว่าก่อนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.000$) เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อธิบายได้ว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และใช้โจทย์ปัญหาเป็นสื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนนำความรู้ที่มีอยู่เดิมมาเป็นพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ใหม่หรือในสิ่งที่ยังขาดไปเพิ่มเติม จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้มากขึ้น (Duch, Groh, & Allen, 2001) ประกอบกับในกระบวนการจัดการเรียนการสอนนั้นคณะผู้วิจัยได้ใช้สื่อการสอนเป็นวัตถุที่สนใจเรื่องที่อยู่ในความนิยมของกลุ่มวัยรุ่น ทำให้กลุ่มตัวอย่างสนใจ และสนุกสนานในการเรียนรู้ ซึ่งสังเกตได้ในขณะที่ใช้สื่อวัตถุที่กลุ่มตัวอย่างดูอย่างตั้งใจ และวิพากษ์วิจารณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงที่เห็นจากสื่อ กระตุ้นให้เกิดประเด็นคำถามว่าเป็นเพราะอะไรจึงเกิดพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ขึ้น เป็นสิ่งที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างต้องค้นคว้าเพิ่มเติมจากความรู้เดิมที่มีอยู่ นอกจากนั้นคณะผู้วิจัยได้จัดเตรียมเอกสารสำหรับการค้นคว้า และมีทีมนักวิชาการอำนวยความสะดวกในการตอบข้อซักถามของกลุ่มตัวอย่างเมื่อต้องการข้อมูล หรือกลุ่มตัวอย่างสามารถสืบค้นเพิ่มเติมจาก web site ต่าง ๆ ได้ วิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างได้ค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่ตนเองยังไม่รู้ โดยสามารถกำหนดหัวข้อ และประเด็นที่สนใจได้เองเป็นการทำให้นักเรียนเรียนรู้ถึงการมีส่วนร่วมในการเรียน ทำให้กระบวนการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สนับสนุนด้วยการศึกษาเรื่องการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมซึ่งเปรียบเทียบความรู้ และทักษะชีวิตเกี่ยวกับเพศศึกษาของนักเรียน (สุปราณี จำปาเพื่อง, 2550) ที่พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมีผลต่อความรู้ และทักษะชีวิตเกี่ยวกับเพศศึกษาของนักเรียน และสอดคล้องกับการศึกษาเรื่องการพัฒนาชุดการเรียนรู้

รู้เรื่องเพศศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้จากตัวอย่างข่าว และเหตุการณ์ปัจจุบันเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ทำให้นักเรียนสนใจ และมีความเห็นว่าเป็นวิธีการเรียนรู้ที่สนุกสนาน สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน (บังอร อาววิชัย, 2550)

ในเรื่องความคิดเห็นต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของกลุ่มทดลอง ก่อนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานพบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก เนื่องจากกลุ่มทดลองเป็นนักเรียนที่อยู่ในห้องเรียนที่เตรียมสำหรับการเรียนสายวิทยาศาสตร์ และมีเกรดเฉลี่ยอยู่ในระดับดี โดยทั่วไปนักเรียนที่มีระดับผลการศึกษายู่ในระดับดี มักจะมีความประพฤติที่ค่อนข้างจะดีเป็นทุนเดิมอยู่ก่อน จึงทำให้คะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมีค่าคะแนนอยู่ในระดับสูง และหลังการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานพบว่า มีคะแนนความคิดเห็นต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ซึ่งเมื่อทดสอบด้วยค่าสถิติไม่พบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย อธิบายได้ว่าในการปรับเปลี่ยนความคิดเห็นนั้นต้องเกิดจากกระบวนการกลั่นกรอง และใช้เวลาในการหล่อหลอมให้เกิดความคิดและความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่การทดลองสอนในงานวิจัยนี้กระบวนการเรียนการสอนมีระยะเวลาจำกัด คือ 4 ครั้ง ภายใน 3 สัปดาห์ ทำให้กลุ่มตัวอย่างยังไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงในความคิดเห็น อีกทั้งค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นก่อนการสอนของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับดีมากอยู่แล้ว จึงทำให้ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความคิดเห็นต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 2 นักเรียนในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เรื่องเพศศึกษา และความคิดเห็นต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ หลังการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม

ผลการศึกษา พบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านความรู้เรื่องเพศศึกษา หลังการสอนของกลุ่มทดลองมีค่าสูงกว่ากลุ่มควบคุม เมื่อทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนที่เพิ่มขึ้น (d) ระหว่างก่อน และหลังการทดลองของทั้งสองกลุ่ม ด้วยค่า t ที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (independent t-test) พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

($p < .05$) อธิบายได้ว่าเมื่อพิจารณาการสอนตามหลักสูตรในกลุ่มควบคุม และจากการสอบถาม พบว่า ครูผู้สอนจะมีแผนการสอน และอุปกรณ์ตัวอย่างด้านการคุมกำเนิดที่จะสอนนักเรียนให้มีความรู้เรื่องเพศศึกษาได้เป็นอย่างดี แต่การสอนยังคงใช้วิธีการบรรยายตามชั่วโมงที่กำหนด ซึ่งอาจจะไม่ตรงกับความต้องการเรียนรู้ของเด็กนักเรียน จึงทำให้คะแนนด้านความรู้หลังการสอนของกลุ่มควบคุมเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการสอนเพียงเล็กน้อย

ในขณะที่คะแนนความรู้หลังการสอนของกลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุม และมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าวิธีการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีผลต่อการเพิ่มความรู้ของผู้เรียนเนื่องจากการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และใช้โจทย์ปัญหาเป็นสื่อ สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสงสัยใคร่รู้ และพยายามนำความรู้ที่มีอยู่เดิมมาเป็นพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ใหม่หรือในสิ่งที่ยังขาดไปเพิ่มเติม ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้มากขึ้น (Duch, Groh, & Allen, 2001) สนับสนุนด้วยผลการศึกษาเรื่องประสิทธิผลของโปรแกรมการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอสามพราน (วันวิสาข์ บัวลอย, มณีรัตน์ ชีระวิวัฒนภรณ์ วัฒนสมบูรณ์, และ นิรัตน์ อิมามิ, 2557) โดยกลุ่มทดลองได้รับกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้แนวคิดการพัฒนาทักษะชีวิต ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบได้รับกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรปกติของโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า ภายหลังการทดลองกลุ่มทดลองมีการตระหนักรู้ในตนเองเรื่องการมีพฤติกรรมเสี่ยงที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ ความสามารถด้านการคิด และการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ ความสามารถด้านการสื่อสารเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับการศึกษาเรื่องการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตเรื่องเพศศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนธีรภานต์บ้านไธสง จังหวัดลำพูน (กรรณานุช มูลคำ, 2553) พบว่า ภายหลังการทดลองกลุ่มตัวอย่างมีความรู้เรื่องเพศศึกษาดีขึ้น มีความพึงพอใจ มีความตั้งใจ และ

ร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ กล้าแสดงความรู้สึกรู้สึกออก มีทักษะในการตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ พบว่า หลังการสอนคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มทดลองมีค่าสูงกว่ากลุ่มควบคุม แต่เมื่อทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนที่เพิ่มขึ้น (d) ระหว่างก่อนและหลังการทดลองของทั้งสองกลุ่ม ด้วยค่า t ที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (independent t-test) ไม่พบความแตกต่างกันทางสถิติ อธิบายได้ว่าวิธีการสอนไม่ว่าจะเป็นวิธีการใดก็สามารถสร้างความเข้าใจ และเกิดการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นที่เดิมมีความเห็นที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศให้มีความถูกต้องเพิ่มขึ้นได้ แต่กลุ่มที่มีความคิดเห็นเดิมถูกต้องในระดับดีมากอยู่แล้ว การปรับเปลี่ยนให้มีความคิดเห็นให้ถูกต้องครบถ้วนต้องใช้เวลามากกว่าเดิม

ข้อจำกัดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

1. ความลำเอียงที่เกิดขึ้นจากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เนื่องจากผู้วิจัยไม่สามารถระบุห้องที่จะคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างได้เองเพราะต้องขึ้นอยู่กับความพร้อม และเวลาที่ทางโรงเรียนจะอนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าไปดำเนินกิจกรรม จึงได้ขอความร่วมมือจากครูผู้สอนวิชาที่เกี่ยวกับเพศศึกษาเป็นผู้เลือก และเสนอว่ากลุ่มตัวอย่างในห้องใดที่มีคุณสมบัติ และความพร้อมตามที่กำหนดโดยเลือกเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง และ อีก 1 ห้อง เป็นกลุ่มควบคุม ครูผู้สอนได้เลือกห้องที่มีความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งพบว่า เป็นนักเรียนห้องที่ค่อนข้างจะเรียนดี มาเป็นกลุ่มทดลอง ดังนั้นการเรียนรู้ และผลคะแนนความรู้ของกลุ่มทดลองจึงสูงกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งอาจจะมีส่วนทำให้ประสิทธิผลของการทดลองไม่ชัดเจน

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีจำกัด ทำให้กลุ่มตัวอย่างไม่มีเวลามากพอในการค้นคว้าเพิ่มเติมจนเกิดความเข้าใจ และมีผลต่อความคิดเห็นในเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงได้ ทั้งนี้เพราะเป็นการทดลองสอนในภาคปลาย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างอยู่ในช่วงของการเตรียมตัวสอบ รวมทั้งทางโรงเรียนมีกิจกรรมสำหรับนักเรียนอยู่เป็นประจำ ทำให้ไม่สามารถใช้เวลาจัดการเรียนการสอนได้มากกว่านี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การเรียนการสอนเรื่องเพศศึกษาจะต้องเน้นถึงการปรับเปลี่ยนความคิดเห็นที่ไม่เหมาะสมในเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โดยเฉพาะการรับรู้สื่อที่กระตุ้นความรู้สึกทางเพศ รวมถึงการอยู่ตามลำพังกับเพศตรงข้าม เพราะจากข้อมูลที่ได้ถึงแม้ว่ากลุ่มตัวอย่างจะมีความรู้ค่อนข้างดีแต่หากยังมีความคิดเห็นว่าพฤติกรรมเสี่ยงบางประการสามารถทำได้ไม่เป็นเรื่องเสียหายอาจจะทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรได้ง่ายขึ้น

2. ครูผู้สอนในโรงเรียนสามารถนำแนวคิด และวิธีการของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ไปปรับใช้ในการให้

ความรู้แก่เด็กนักเรียนทั้งในเนื้อหาที่เกี่ยวกับเพศศึกษาและเนื้อหาอื่นๆ

3. ครูผู้สอน ควรชี้แนะนักเรียนถึงการบริโภคสื่อที่เหมาะสม และควรจะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูลขณะอยู่บ้าน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

พัฒนาบทเรียนด้านเพศศึกษาบนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อใช้เป็นแหล่งสืบค้นข้อมูลที่ถูกต้องของเด็กนักเรียนซึ่งในปัจจุบันมีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้เป็นอย่างดี

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- กรรณานุช มูลคำ. (2553). ผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตเรื่องเพศศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนธีรภานุรักษ์บ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสร้างเสริมสุขภาพ คณะศึกษาศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ฐิติพร อิงคถาวรวงศ์, สุรีย์พร กฤษเจริญ, กัญจน์ พลอินทร์ และ ญวนนิ จรูญศักดิ์. (2550). พฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นหญิงในโรงเรียนอาชีวศึกษา. *สงขลานครินทร์เวชสาร*, 25(6), 511-520.
- บังอร อาจิชัย. (2550). การพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร และการนิเทศ). บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- วัลยา ธรรมพินิจวัฒน์. (2553). เพศศึกษาสำหรับวัยรุ่นไทย. *วารสารสภาการพยาบาล*, 25(4), 5-9.
- วันวิสาข์ บัวลอย, มณีนรัตน์ ธีระวิวัฒน์, ภรณ์ วัฒนสมบูรณ์, และ นิรัตน์ อิมามิ. (2557). ประสิทธิผลของโปรแกรมการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม. *Rama nurse Journal*, 20(1), 128-140.
- ศรีเพ็ญ ตันติเวชส, ทรงยศ พิลาสนต์, อินทรา ยมาภัย, ชลัญธร โยธาสุมทร, อภิญญา มัตเตช, และ ญัฐจรัส เองมหัสกุล. (2556). การทบทวนสถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นไทย 2556. โครงการประเมินเทคโนโลยี และนโยบายด้านสุขภาพ.
- สมภาพ เรืองตระกูล. (2551). *จิตเวชเด็ก และวัยรุ่น*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.

สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์. กรมอนามัย. กระทรวงสาธารณสุข. (2557). *การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น: นโยบาย แนวทาง
การดำเนินงาน และติดตามประเมินผล*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่ง
ประเทศไทยจำกัด.

สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์. กรมอนามัย. กระทรวงสาธารณสุข. (2554). *สถานการณ์ และแนวโน้มอนามัยการเจริญ
พันธุ์วัยรุ่น และเยาวชน และนโยบายกระทรวงสาธารณสุข*. สืบค้นเมื่อ วันที่ 15 มีนาคม 2558,
จาก <http://rh.anamai.moph.go.th/>

สำนักระบาดวิทยา. กรมควบคุมโรค. กระทรวงสาธารณสุข. (2552). *สถานการณ์อนามัยเจริญพันธุ์ในเด็ก และเยาวชน*.
Retrieved from <http://rh.anamai.moph.go.th>

สุปราณี จำปาเพื่อง. (2550). *การเปรียบเทียบความรู้ และทักษะชีวิตเกี่ยวกับเพศศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2 ที่มีสภาพครอบครัวแตกแยกกับครอบครัวปกติ*. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.

Duch, B. J., Groh, S. E., & Allen, D. E. (Eds.). (2001). *The power of problem-based learning*. VA: Stylus.